

1 Veljavni pravni viri

1.1 Nacionalni predpisi

Luksemburg nima zakonika o mednarodnem zasebnem pravu. Določbe v zvezi s kolizijo zakonov so v nacionalnem pravu razpršene po različnih zakonikih in zakonikih. To področje je večinoma urejeno z večstranskimi mednarodnimi konvencijami in v evropskih instrumentih sekundarne zakonodaje.

1.2 Večstranske mednarodne konvencije

Številna kolizijska pravila izhajajo iz večstranskih mednarodnih konvencij, katerih pogodbenica je Luksemburg. Večinoma gre za konvencije, pripravljene v okviru Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu.

Povzetek teh konvencij je na voljo na spletišču [Haaške konference](#).

1.3 Glavne dvostranske konvencije

Nekatere dvostranske konvencije vsebujejo kolizijska pravila. Več podrobnosti je na voljo na spletišču [Legilux](#).

2 Izvajanje kolizijskih pravil

2.1 Obveznost sodnika, da uporabi kolizijska pravila na lastno pobudo

V zadevah v zvezi z osebnim stanjem sodišče upošteva kolizijska pravila po uradni dolžnosti. To pa ne velja, kadar lahko stranke prosto izbirajo pravo, kot je na primer v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji, kjer velja načelo, da lahko stranki prosto izbereta pravo, ki se uporabi. V tem primeru sodišče upošteva kolizijska pravila po uradni dolžnosti samo v primeru očitnega obida prava.

Sodišče, ki odloča v zadevi, bo avtomatično uporabilo svoje nacionalno pravo, če stranki nista zahtevali uporabe tujega prava.

2.2 Zavračanje

V Luksemburgu je na področjih, ki niso zajeta z mednarodno konvencijo ali evropsko uredbo, s katerima je zavračanje izrecno izključeno, s sodno prakso zavračanje v določenem obsegu dovoljeno. Kadar zavračanje ob uporabi kolizijskega pravila določi pravo sodišča, ki odloča v zadevi, je tako zavračanje dovoljeno, vendar se tu konča. Šteje se, da gre za zavračanje na materialno pravo sodišča, ki odloča v zadevi.

Zavračanje je izključeno v zadevah, v katerih lahko stranke prosto izbirajo pravo, ki se uporabi.

2.3 Sprememba navezne okoliščine

Sprememba navezne okoliščine kraja pomeni, da „se s spremembo navezne okoliščine, ki določa pravo, ki se uporablja, za določen položaj drug za drugim uporabljata različna pravna sistema“. Sprememba navezne okoliščine kraja je opredeljena kot kolizija zakonov skozi čas zaradi prostorske spremembe navezne okoliščine.

V Luksemburgu se uporabi novo pravo za prihodnje učinke položaja, nastalega v preteklosti, ob upoštevanju učinkov, ki še trajajo. Vendar se uporabi novo pravo, ki določa kolizijsko pravilo, kadar se spremeni položaj, nastal v okviru starega prava, ki se še uporablja.

2.4 Izjeme od običajne uporabe kolizijskih pravil

Obstajajo primeri, v katerih mora sodišče, ki odloča v zadevi, uporabiti svoje nacionalno pravo, čeprav je glede na kolizijsko pravilo upošteveno drugo pravo:

kadar ni mogoče določiti tujega prava;

kadar so vključene osebe brez državljanstva;

kadar tuje pravo ne omogoča rešitve;

kadar se sprejmejo nujni začasni ukrepi;

kadar se s tujim pravom krši javni red države sodišča, ki odloča v zadevi.

Sodišče uporabi svoje nacionalno pravo tudi v primeru določb, ki se uporabljajo takoj:

procesna zakonodaja in zakonodaja o organizaciji pravosodja;

zakonske določbe o varstvu delavcev in o najemnih pogodbah;

pravno varstvo potrošnikov;

nazadnje, če sta stranki izključili uporabo prava sodišča, ki odloča v zadevi, in z očitno goljufivim namenom umetno določili uporabo tujega prava, mora sodišče zavrniti upoštevanje tega prava in uporabiti svoje nacionalno pravo.

2.5 Dokazovanje tujega prava

Ker v Luksemburgu luksemburško sodišče tuje pravo upošteva kot dejstvo, mora tuje pravo načeloma dokazati stranka, ki se nanj sklicuje. Dokazno breme nosita stranki, natančneje stranka, za katere zahtevek se tuje pravo uporabi.

3 Kolizijska pravila

3.1 Pogodbene obveznosti in pravni akti

Načeloma se pogodbeni obveznosti urejajo v skladu z izraženo voljo strank, pri čemer je treba upoštevati prisilne določbe o javnem redu in kršitvah zakonodaje.

Če stranki prava ne izbereta, se uporabijo določbe Rimske konvencije iz leta 1980 in Uredbe št. 593/2008 z dne 17. junija 2008. V zadnjem navedenem primeru sodišče uporabi pravo, ki je objektivno najustreznejše.

3.2 Nepogodbene obveznosti

Načeloma nepogodbena obveznost ureja pravo kraja nastanka škode ali obveznosti, razen če je z dejanskim stanjem tesneje povezano drugo pravo ali če se uporablja mednarodna konvencija.

3.3 Osebni status, vidiki v zvezi s civilnim statusom (ime, sedež ali stalno prebivališče, sposobnost)

Načeloma se za osebna stanja uporablja pravo države, katere državljanstvo ima fizična oseba, pri čemer je treba upoštevati morebitna merila, kot je običajno prebivališče zadevnih oseb in zlasti zadevnih otrok. To velja tudi za določitev in sestavo imena ter pogoje za njegovo spremembo, saj je ime del osebnega stanja osebe.

Splošno sposobnost sklepanja pravnih aktov in sposobnost biti stranka v sodnem postopku ureja pravo države, katere državljanstvo ima zadevna oseba.

Vendar procesno upravičenje ureja pravo, ki se uporablja za to pravico, saj zadeva bistvo te pravice. V zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji je to pravilo

omiljeno, kadar pogodbeni stranka ravna v dobri veri, vendar se šteje za nesposobno iz razloga, ki v državi izvršitve dejanja ni poznan. V takem primeru pravo kraja izvršitve prevlada nad nacionalnim pravom.

3.4 Določitev razmerij med starši in otroki, vključno s posvojitvijo

3.4.1 Določitev razmerij med starši in otroki

V Luksemburgu se v zadevah v zvezi z zakonskim razmerjem med starši in otroki načeloma uporablja pravo, ki ureja zakonsko zvezo, torej skupno pravo države, katere državljanstvo imata starša, sicer pa pravo kraja skupnega prebivališča, nazadnje pa pravo sodišča.

Vse, kar je povezano z ugotavljanjem biološkega razmerja med starši in otroki, načeloma ureja pravo države, katere državljanstvo ima otrok.

V zvezi z vrsto dokazov za ugotovitev razmerja med starši in otroki, vsebinski pogoji za priznanje, roki in izgubo pravice do izpodbijanja očetovstva ali materinstva ter obrambnimi sredstvi zoper zahtevke se uporablja pravo države, katere državljanstvo ima otrok.

3.4.2 Posvojitve

– Pogoji za posvojitve

Načeloma v skladu s členom 370 civilnega zakonika pogoje za posvojitve ureja pravo države posvojitelja oziroma posvojiteljev. Kadar imata zakonca posvojitelja različni državljanstvi, se uporablja pravo kraja njunega skupnega običajnega prebivališča ob vložitvi zahtevka. Pogoje, ki jih mora izpolnjevati posvojenec, pa načeloma še naprej ureja pravo države, katere državljanstvo ima. Obstaja izjema od tega načela, kadar s posvojitvijo posvojenec pridobi državljanstvo posvojitelja. V tem primeru pogoje ureja pravo države, katere državljanstvo ima posvojitelj.

– Učinki posvojitve

Učinke posvojitve ureja pravo države, katere državljanstvo ima posvojitelj oziroma posvojitelja. Kadar sta posvojitelja zakonca, ki nimata enakega državljanstva ali sta osebi brez državljanstva, oziroma je eden od zakoncev oseba brez državljanstva, se uporabi pravo njunega skupnega običajnega prebivališča v trenutku, ko posvojitve začne veljati.

Pri posvojitvah v tujini lahko pride do kolizije med pravili o pristojnosti, ki jih določa pravo države, katere državljanstvo ima posvojitelj, in tovrstnimi pravili, ki jih določa pravo države, katere državljanstvo ima posvojenec. V takem primeru je posvojitve veljavno sklenjena, če so se upoštevale obličnostne zahteve po pravo države, v kateri je posvojitve potekala, in če je potekala pred organi, pristojnimi po istem pravu.

3.5 Zakonska zveza, zunajzakonska skupnost, partnerstvo, razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, preživninske obveznosti

3.5.1 Zakonska zveza

– Pogoji za veljavnost zakonske zveze

Formalne pogoje načeloma ureja pravo kraja, v katerem je zakonska zveza sklenjena.

Zakonska zveza je v skladu s Haaško konvencijo z dne 14. marca 1978 o sklenitvi in priznanju veljavnosti zakonskih zvez veljavna, če so izpolnjeni vsebinski pogoji, določeni z zakonodajama držav, katerih državljanstvo imata zakonca. Nacionalne zakone opredeljujejo kolizijska pravila države, v kateri je bila zakonska zveza sklenjena. Dalje, če ima vsaj eden od zakoncev državljanstvo navedene države ali ima v njej običajno prebivališče, morajo biti izpolnjeni tudi vsebinski pogoji, ki se zahtevajo po pravu države sklenitve zakonske zveze. Pravo, ki ureja pogoje za veljavnost zakonske zveze, se uporablja tudi za vsebinske pogoje v primeru tožbe za razveljavitev zakonske zveze.

Za zakonske zveze, sklenjene v tujini, velja domneva veljavnosti, če je bila poročna listina sestavljena v skladu z obličnostnimi zahtevami prava kraja, v katerem je bila sklenjena zakonska zveza. Priznanje se lahko zavrne, če je zakonska zveza, sklenjena v tujini, v očitnem nasprotju z nacionalnim pravnim redom Luksemburga.

– Učinki zakonske zveze

Če zakonca nimata enakega državljanstva, učinke v Luksemburgu načeloma ureja pravo kraja skupnega prebivališča zakoncev, tj. pravo kraja, v katerem par dejansko prebiva.

3.5.2 Zunajzakonska skupnost in partnerstvo

Za zunajzakonsko skupnost se ne uporablja nobeno kolizijsko pravilo, ker v luksemburškem pravu razmerja med zunajzakonskima partnerjema štejejo za dejansko okoliščino.

Za partnerske skupnosti, sklenjene v Luksemburgu, se uporablja pravo sodišča.

Partnerja, ki sta svojo partnersko skupnost registrirala v tujini, imata pravico do vpisa v matični register, če sta oba ob sklenitvi partnerske skupnosti v tujini izpolnjevala pogoje iz člena 4. Ko je partnerska skupnost, sklenjena v tujini, priznana v Luksemburgu, zanjo veljajo enake ugodnosti kot za partnerske skupnosti, sklenjene v Luksemburgu.

3.5.3 Razveza zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti

Kadar imata zakonca enako državljanstvo, razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti ureja pravo države, katere državljanstvo imata. V nasprotnem primeru se uporabi pravo kraja njunega dejanskega skupnega prebivališča. Če ni izpolnjeno nobeno od obeh meril, se uporabi pravo sodišča. Ta pravila veljajo tudi v zvezi z dopustnostjo razveze zakonske zveze na splošno, razlogi zanjo, njenimi učinki in pomožnimi ukrepi.

3.5.4 Preživninske obveznosti

V skladu s členom 15 Uredbe št. 4/2009 o preživninskih obveznostih je pravo, ki se uporablja v teh zadevah, določeno v skladu s protokolom z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin. Načeloma se uporablja pravo države običajnega prebivališča upnika, vendar lahko stranki v postopku, ki se je že začel, sporazumno določita pravo sodišča ali naslednje pravo:

(a) pravo države, katere državljanstvo ima ob določitvi ena od strank;

(b) pravo države, v kateri ima ob določitvi ena od strank običajno prebivališče;

(c) pravo, ki sta ga stranki določili za urejanje svojih premoženjskih razmerij, ali pravo, ki se dejansko uporablja za ta razmerja;

(d) pravo, ki sta ga stranki določili za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, ali pravo, ki se dejansko uporablja za to razvezo ali prenehanje.

3.6 Premoženjska razmerja med zakoncema

Premoženjska razmerja med zakoncema ureja nacionalno pravo, ki ga zakonca določita pred sklenitvijo zakonske zveze.

Če ob sklenitvi zakonske zveze zakonca nista izbrala prava, ki se uporablja, se to določi v skladu s Haaško konvencijo z dne 14. marca 1978 o sklenitvi in priznanju veljavnosti zakonskih zvez.

V skladu s Haaško konvencijo z dne 14. marca 1978 lahko zakonca določita samo pravo:

1. države, katere državljanstvo ima ob določitvi eden od zakoncev;

2. države, na ozemlju katere ima ob določitvi eden od zakoncev običajno prebivališče, ali

3. prve države, na ozemlju katere si bo eden od zakoncev po sklenitvi zakonske zveze uredil novo običajno prebivališče.

Tako določeno pravo se uporablja za vse njuno premoženje.

Ne glede na to, ali sta zakonca izbrala pravo v skladu s prejšnjimi točkami, pa lahko določita, da se v zvezi z nepremičninami ali nekaterimi izmed njih uporablja pravo kraja, v katerem so te nepremičnine. Določita lahko tudi, da se za nepremičnine, ki jih bosta pridobila pozneje, uporablja pravo kraja teh nepremičnin.

Če stranki nista izbrali prava, mora sodišče ugotoviti, kakšna je bila njuna tiha izbira. Velja domneva, da se uporablja nacionalno pravo države, na ozemlju katere imata prvo običajno prebivališče po sklenitvi zakonske zveze.

Vendar se v naslednjih primerih v skladu s Haaško konvencijo z dne 14. marca 1978 v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema uporablja nacionalno pravo države, katere državljanstvo imata oba zakonca:

1. če je ta država podala izjavo iz člena 5 in če njen učinek ni izključen na podlagi odstavka 2 tega člena;
2. če ta država ni pogodbenica Konvencije, če se v skladu z njenim mednarodnim zasebnim pravom uporablja njeno nacionalno pravo in če je prvo običajno prebivališče zakoncev po sklenitvi zakonske zveze v:

(a) v državi, ki je podala izjavo iz člena 5,

ali

(b) v državi, ki ni pogodbenica Konvencije in katere mednarodno zasebno pravo prav tako določa uporabo njenega nacionalnega prava;

3. če prvo običajno prebivališče zakoncev po sklenitvi zakonske zveze ni na ozemlju iste države.

Če običajno prebivališče zakoncev ni na ozemlju iste države in če nimata enakega državljanstva, se za premoženjska razmerja med njima uporablja nacionalno pravo države, ki je ob upoštevanju vseh okoliščin najtesneje povezana z razmerjem.

Kolikor novo izbrano pravo to dovoljuje, se lahko pravo, ki se uporabi, prostovoljno spremeni.

3.7 Oporoke in dedovanje

Za dedovanje, uvedeno od 17. avgusta 2015, se uporabljajo določbe Uredbe (EU) št. 650/2012 z dne 4. julija 2012. V členu 21 navedene uredbe je določeno, da je pravo, ki se uporablja za celotno dedovanje, pravo države, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče.

Za dedovanje, uvedeno pred 17. avgustom 2015, še naprej veljajo kolizijska pravila iz luksemburških zakonov.

– Zakonito dedovanje

V Luksemburgu se zapuščina deli na več vrst premoženja: na premoženje ter na enega ali več delov nepremičnega premoženja. Pri presojanju, ali je neko premoženje premoženje ali nepremično, je treba uporabiti pravo sodišča.

Dedovanje premoženja načeloma ureja pravo kraja zadnjega stalnega prebivališča pokojnika ob njegovi smrti. Stalno prebivališče se presoja na podlagi pravil civilnega zakonika.

Za dedovanje nepremičnin se uporablja pravo države, v kateri je posamezna nepremičnina.

– Oporočno dedovanje

Načeloma je splošna sposobnost razpolaganja za primer smrti odvisna od osebnega stanja osebe. Vendar pa so na področju dednega prava določeni posebni primeri nesposobnosti. Splošna sposobnost za sprejem darila se presoja po pravu države, katere državljanstvo ima zadevna oseba.

3.8 Stvarne pravice

Pravice na nepremičnem premoženju se v skladu z določbami člena 3 civilnega zakonika presojujejo po pravu države, v kateri je premoženje. To velja tudi za vsebino morebitnih stvarnih pravic na premoženju, njihov nastanek in prenos ter ureditev priposestvanja.

3.9 Insolventnost

V Luksemburgu se zunaj področja uporabe uredb (EU) št. 1346/2000 in 2015/848 v zadevah v zvezi s stečajem uporablja pravo kraja uvedbe stečaja.

To velja za učinke vseh kolektivnih postopkov, uvedenih v Luksemburgu, in tistih, ki so razglašeni v tujini. Vendar se v zvezi s posameznimi učinki stečaja ene od strank na pravice, ki jih lahko uveljavlja njen pogodbeni partner, uporablja pravo države, v kateri je bil razglašen stečaj.

Uporaba navedenega prava je omejena na posamezne učinke in se ne nanaša na vse vidike posla, na katerega vpliva stečaj.

Zadnja posodobitev: 06/05/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.